

OPTIMIZAREA SOLDULUI DE NUMERAR. AVANTAJELE ȘI DEZAVANTAJELE DEȚINERII SOLDULUI DE NUMERAR

Maria CIUMAC, Tatiana MANOLE

Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezume: *This article shows the importance of cash flow participation in enterprise management. Explain the advantages and disadvantages of organizing large cash balance and reduced cash. Presented models that can be applied to determine the optimal size of cash balance that is needed now.*

Cuvinte-cheie: *flux de numerar, flux real, flux net, Modelul Miller-Orr, Modelul Baumol.*

Orice entitate trebuie privită ca un sistem cibernetic care se bazează pe conexiune inversă, care este un sistem deschis față de mediul de afaceri și în care au loc fluxurile reale și fluxurile financiare. Fluxurile financiare care vizează legăturile entității cu terții sunt cunoscute sub denumirea de fluxuri de trezorerie și se referă practic la încasările și plățile întreprinderii ce se derulează în mod curent, în legătură cu activitatea operațională a entității.

Pentru ca entitatea să se mențină pe piață și să aibă credibilitate față de parteneri trebuie ca aceasta să își achite la scadență toate obligațiile curente și să nu înregistreze obligații restante. De aceea, unitatea economică trebuie să dețină în permanență un anumit „stoc de numerar” sau să dispună de alte active ușor lichide asemănătoare stocurilor fizice pentru asigurarea continuității activității entității în condiții de eficiență maximă.

În ultimii ani Raportul privind Fluxul Mijloacelor Bănești se consideră unul din principalele rapoarte financiare ale fiecărei întreprinderi occidentale. În Republica Moldova acest raport financiar a apărut prima dată în anul 1998. Raportul privind fluxul mijloacelor bănești se întocmește și se prezintă în conformitate cu S.N.C 7 „Raportul privind Fluxul Mijloacelor Bănești” pe tipuri de activități.

Disponibilitatea mijloacelor bănești ale unei întreprinderi deseori este legată de faptul dacă activitatea acesteia este rentabilă sau nu. Astfel, în baza datelor contabilității întreprinderea poate avea profit net, care este reflectat în Raportul de Profit și Pierderi, și totodată poate avea deficit de mijloace bănești.

Motivația deținerii, în permanență, de către întreprinderi a mijloacelor bănești se datorează unor cauze și împrejurări, printre care menționăm:

- ✓ Asigurarea activității curente: plata furnizorilor, plata salariilor, plata dividendelor, achitarea dobânzilor, achitarea impozitelor etc;
- ✓ Pentru a putea beneficia de avantaje oferite de anumite împrejurări conjuncturale favorabile: rabaturi acordate de furnizori, achiziții de bunuri și servicii la prețuri avantajoase, investiții profitabile etc;
- ✓ Pentru efectuarea unor plăți neprevăzute: apariția unor comenzi de producție suplimentară;
- ✓ Pentru a avea acces la anumite înlesniri acordate din partea băncilor și pentru a beneficia de punctaje bune în cazul în care întreprinderea dorește să contracteze credite bancare;
- ✓ Din considerente de precauție, având în vedere caracterul imprevizibil al intrărilor (încasări) și ieșirilor (plăților) de numerar. Întreprinderile stabile din punct de vedere financiar tind să-și formeze solduri de precauție sub formă de valori mobiliare foarte lichide și cu grad mic de risc.

A gestiona încasările și plățile înseamnă, în primul rând, a le optimiza. Optimizarea constă în aplicarea anumitor mijloace tehnice pentru a evita risipa de fonduri, în scopul intensificării utilizării lichidităților întreprinderii și reducerii la maxim a apelării la credite bancare pe termen scurt. Mijloacele tehnice avute în vedere abordează două aspecte: accelerarea încasărilor și reducerea volumului fondurilor neutilizate.

Mărimea soldului optim de numerar pe care trebuie să-l dețină o întreprindere și care ar minimiza, pe de o parte, pierderile ce apar atunci când întreprinderea se confruntă cu insuficiență de numerar, pe de altă parte, se poate determina prin aplicarea modelelor: Baumol și Miller-Orr.

Modelul Baumol a fost elaborat în 1952, și echilibrează costul de oportunitate reprezentat de valoare câștigurilor ce s-ar fi putut obține dacă numerarul ar fi fost investit în valori mobiliare pe termen scurt cu costurile de tranzacție provenite fie din investiții de mijloace bănești în titluri de plasament, fie de vânzarea valorilor mobiliare pentru a intra în posesia numerarului necesar pentru operarea afacerii. Determinarea

soldului optim de numerar începe cu identificarea costului pe care întreprinderile le suportă, atunci când achiziționează numerarului și care pot fi legate de obținerea unui împrumut sau realizarea valorii mobiliare.

Acest model echilibrează costul de oportunitate care apare ca urmare a deținerii de numerar cu cost de tranzacție suportate atunci când se achită fondurile.

Modelul Miller-Orr a fost elaborat în 1966, ipoteza de la care pornește acest model este că întreprinderea face comenzi de numerar atunci când nivelul numerarului este zero. În cadrul modelului se pune întrebarea : „, în ce mod întreprinderea trebuie să-și gestioneze resursele de mijloace bănești astfel încât să fie cunoscute soldurile zilnice de mijloace bănești „. Adică aprovizionarea o singură dată cu soldul optim de cash și consumarea lui constantă, zi de zi, până la epuizare, reconstruirea imediată a soldului optim ș.a.m.d. În realitate, nu se pot prevedea variațiile zilnice de cash-flow, acestea fiind caracterizate de o variabilitate aleatoare măsurabilă prin dispersie. Modelul Miller-Orr are ca ipoteză aceea în care se consideră că media variațiilor de cash-flow-uri zilnice este zero, iar dispersia lor este pozitivă și de mărime finită .

Practic, modelul Miller-Orr își propune găsirea limitei superioare a variației soldului de cash și care pentru fructificarea excedentului de lichidități. În determinarea acesteia se pornește de la o limită inferioară, prestabilită a fi zero sau puțin mai sus de zero și de la depărtarea (ecartul) normală până la limita superioară.

Testele de validitate a modelului au dat rezultate bune, dar numai pentru încasările și plățile imprevizibile (vânzări, aprovizionări etc). Sunt plăți însă cu caracter bine determinat atât în privința volumului, cât și a scadenței: salariile, impozitele etc. Pentru acestea, ca și pentru încasările certe, previziunea se face în afara modelului Miller-Orr.

Atât existența unui sold de numerar mai mare decât cel strict necesar, cât și lipsa de numerar implică atât avantaje, cât și dezavantaje pentru întreprindere, prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1
Avantajele și dezavantajele deținerii de numerar

Nivelul soldului de numerar	Avantaje	Dezavantaje
Soldul de numerar majorat	- Apariția unei comenzi suplimentare de producție ; - Acordarea rabaturilor comerciale pentru plata imediată a mărfurilor.	Întreprinderea suportă costuri sub forma dobânzilor, care s-ar fi ciștigat, dacă fondurile n-ar fi fost blocate în contul curent .
Sold de numerar redus	Evitarea costului de oportunitate legat de blocarea numerarului.	- Apariția costurilor de comandă (costuri de decizie, de brokeraj, funcționale); - Sporirea cheltuielilor legate de vânzarea valorilor mobiliare; - Costuri ocazionate de contractarea unui împrumut.

Numerarul este în același timp un element neproductiv, deținerea și neutilizarea lui sunt nerentabile, motiv pentru care el trebuie bine gestionat.

Întreprinderile mari, dinamice preferă să dețină active ușor lichide, rapid negociabile decât numerar în casă sau în cont. Totuși determinarea soldului minim de mijloace bănești care, pe de o parte, ar asigura capacitatea de plată a întreprinderii în cazul apariției unor dereglări în regimul încasărilor sau ar face posibilă efectuarea unor plăți neprevăzute (apariția unor investiții profitabile), pe de altă parte, reprezintă o practică atât în cadrul economiilor dezvoltate, cât și în a acelor aflate în procesul de tranziție.

BIBLIOGRAFIE:

1. Botnari N. “Finanțele întreprinderii” - Chișinău A.S.E.M -2000
2. Dragotă Victor, Obreja Laura „*Management financiar*” București 2003 p.109
3. Feleagă N. Sisteme contabile comparate, Ed. Economică București, 1999
4. Needles, Anderson, Caldwell, Principiile de bază ale contabilității, traducere ediția 5, Chișinău 2000
5. Scarlat E. , Nora Chirița, Cibernetica sistemelor economice.
6. Țugui I. Contabilitatea fluxurilor de trezorerie, Modelări, analiză și previziuni.